

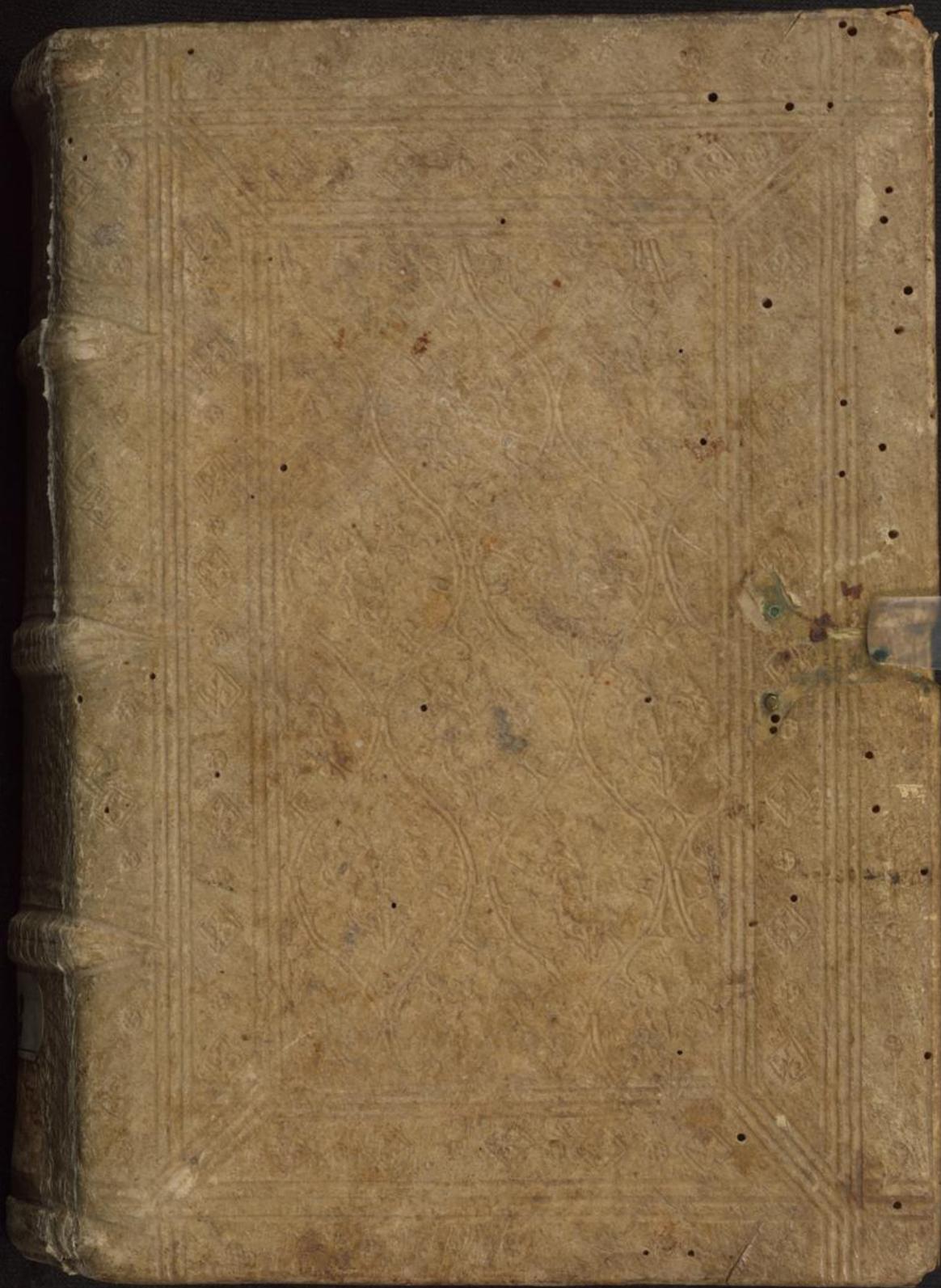
Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Grammatica

[Köln], [um 1490/93]

[urn:nbn:de:bsz:31-289417](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289417)

Bi 2

I Aug. Markt 1490

II

Grün *703

III IV. Aug. Markt Grün *734

AN 527

℞. 752

JKW 1055

AN 528

℞. *703

" 1096

AN 529

℞. *734

" 1190

" 8878

AN 530

℞. o

AN 531

℞. 73822

AN 532

℞. o

AN 533

℞. o

Regule grāmaticales āti

quoꝝ cum earunden declarationibꝫ ꝛ multis argumentis politis
circa vnamquāꝫ regulam in speciali

Regule grāmaticales

Om̄ cuiuslibet arti:

Oficiis sit considerare sua p̄ncipia. Ob h̄ grammatice aut grammatice intendens. h̄z p̄ncipia sue artis considerare. Nam p̄mo p̄hicoz. **A**resto. inq̄t q̄ scire z intelligere cōtingit in vnaq̄q̄ scia ex p̄ncipijs causis z elemētis ad p̄ncipata cāra z elemētata. Et iā p̄mo posterioroz d̄r. Scire ē cām rei z gnoscerē p̄t quā res ē. z qm̄ illi⁹ ē cā. z n̄ ē zrigere h̄ alr se h̄re. p̄ q̄ q̄ p̄n⁹ cuiuslibz arti⁹ s̄z duplicia s̄ltz grāmaticē. Quedā z plera. alia p̄o incōplexa. **C**ōplexa s̄z p̄oes aut regle q̄b̄ nihil est noti⁹ aut veri⁹ in illa arte. vt in grāmatica p̄n⁹ cōplexū ē q̄ ad iectiū z suū substātiū uenire habeāt in tribz acc̄ntibz grāmaticālibz. S̄ltz z suppo⁹ z appositū triplicē requirunt uenientiā. **R**e relatiuū z suū an̄s. **T**ū illa p̄ncipia diuersis noibz appellant. **D**icunt em̄ p̄ncipia. qz ip̄is nihil est pri⁹ p̄ qd̄ possint p̄bari in illa arte. **D**icunt etiā dignitates. qz dignū est eis credere ac assentire p̄t eoz notiozitate. **N**ā d̄r p̄mo posterioroz qz p̄ncipijs i eoz p̄tute nihil ē noti⁹. **D**icunt etiā maxie. qz maximā h̄nt p̄tate declarādi aliq̄. **D**icunt etiāz suppoēs. eo qz supponunt in q̄libet scia. **P**ncipia aut̄ incōplexa s̄z duplicia. s̄z materialia z formalia. **M**aterialia s̄z. s̄e syllabe aut termini. ex q̄bus p̄ncipia cōplexa zstitunt. **P**ncipia p̄o formalia z h̄ incōplexa sunt hec que dant esse. eo qz forme sit dare esse. **S**icut vnio z modus significādi accidentales causantes congruitatem.

Unde cōgruitas ē oīonis p̄fectio ex p̄ortōe modoz significādi cāra ad exp̄mendū mētis p̄ceptū finalit̄ adiuuēta. **E**st aut̄ duplex cōgruitas. **Q**uedā ē ad sensum vbi zstructibilia voceren⁹ exp̄munt. vt ego lego. **A**lia est cōgruitas ad intellectū q̄ est vbi zstructibilia voceren⁹ non exp̄munt sed vnū subintelligit̄ in alio vt legim⁹. eo qz in oi verbo p̄me vel secunde p̄sone certus intelligit̄ nr̄is.

Potādū est qz modi f̄candi accipiunt duplicit̄. **U**no mō absolute z sic sunt p̄ncipia grāmaticē q̄ ad sp̄m ei⁹ q̄ ethymologia dicit̄. **A**lio⁹ accipiunt respectiue quō sunt p̄ncipia grāmaticē q̄stum ad hanc speciem que d̄p̄asynthetica dicitur.

Sicut partes oīonis sunt p̄ncipia grāmaticē. **N**on mod̄ significandi. eo qz p̄ncipium se habet ad reliqua alia rōne alicui⁹ prioritatis. **D**icendū licet p̄tes oīonis sunt p̄ncipia grāmaticē incōplexa. hoc n̄ est p̄ modos significādi. eo qz p̄tes oīonis zstitunt in esse p̄ modū significādi. **D**iceres. si mōi significādi sunt p̄ncipia aut effectiua vlt̄ formalia. **D**icendū qz respectiue zsiderati modi significandi sunt p̄ncipia effectiua. **S**ed absolute zside

Regule grāmaticales

rati sunt p̄ncipia formalia respectu partium orationis.

Diximus regulam grāmaticalem est ista. q̄ adiectiuū z suū substan-
tiū volunt cōuenire in tribus accidentibz
grāmaticis. s. in genere in numero z in ca-
su. **Exemplum** albus vir. vtile animal. vñ
versus. **Est** adiectiuum substantiuo socian-
dus. **In** simili genere. casu pariter numeroqz.

Unde florista. **Dobile** cum fixo pibus tribus associato. **Casibus**
z numeris genus hīs bene consociabis.

Exempla

Bonus homo	Alta quercus
Beatus vir	Dignifica domus
Albus homo	Tenera puella
Virtuosus vir	Pinguis hircus

Pro maiori declaratione

p̄ntis regule tria p̄ ordine sunt vidēda. **Primo** de diuisionibz adies-
ctiuū z substantiuū. **Secundo** de eorundē diffinitōibz. **Tertio** de regula i
se quomodo se ipsa sit intelligenda. **Pro** quo.

Sciendum

Primo q̄ duplex est adiectiuū. s. casuale
z nō casuale. **Adiectiuū** nō casuale
le dicit esse aduerbiū fluxū vel fieri p̄
bi determinās. s. est actionē vel passionē verbi. **Et** tm̄ h̄ dicit p̄scia
nus p̄mo maioris q̄ aduerbiū est vi verbi adiectiuū. i. p̄bi determinati
uū. **De** q̄ adiectiuo regula nō intelligit. **Sz** adiectiuū casuale ē dco ca-
sualē significās formā accidentāle adherere suo subiecto. **Et** tale est
triplex. s. voce tm̄. significatōe tm̄. voce z fcatōe sil. **Adiectiuū** voce
tm̄ est dco mobilis p̄ diuersa gn̄a nō tm̄ fcat formā accidentāle ihe-
rere suo subiecto. sed poti⁹ fcat p̄ modū sube mere determinabilē p̄
alterz vñquodqz. vt sunt p̄noia p̄mitiue sp̄ci. vt ego tu ille ip̄e iste. z
d̄z adiectiuū voce tm̄. qz hz tm̄ voce adiectiuū z nō fcatōz. **Sz** ad-
iectiuū fcatōe tm̄ est dco nō mobilis p̄ diuersa gn̄a. fcatōe tm̄ p̄ modū
adiacentē alteri vt sunt noia officioz vt papa patriarcha sartor fas-
ter mgr̄ ep̄us. **Et** d̄z adiectiuū fcatōe tm̄. qz hz tm̄ fcatōz adiectiuū
sz caret voce. **Sed** adiectiuū voce z fcatōe sil ē dco mobilē p̄ diuer-
sa gn̄a fcatōe sil h̄ p̄ modū adiacētis alteri. vt albus niger iustus sc̄tus p̄-
tuosus studiosus zc. **Et** d̄z adiectiuū voce z fcatōe sil. qz rā voce q̄
fcatōz adiectiuū obtinet. **Uñ** pz ex p̄dictis q̄ hec diuisio adiectiuū ē di-
uisio analogi in sua analogata. qz adiectiuū casuale p̄pus z verius
d̄z de adiectiuo voce z fcatōe sil. q̄ ē verissimū adiectiuū. deinceps
p̄o de adiectiuo fcatōe tm̄. **Et** tandē de adiectiuo voce tantum.

¶

Regule grāmaticales

Sciendum secundo qd adiectiuū est adhuc duplex .s. p̄
m̄ r̄ imp̄. Adiectiuū purū est. qd est mobile p̄ diuersa ḡna cū h̄ sig
nificās p̄ modū adiacētis alteri. vt est adiectiuū voce r̄ significatōe
simul. Et tale est duplex. s. p̄fessionis r̄ nō p̄fessionis. Adiectiuū p̄fes
sionis est cui⁹ significatū solū attribuit vni certe sp̄ci. r̄ nō pl̄ib⁹ vt. p̄b⁹
iust⁹. q̄ solū vni certe sp̄ci. s. nature humane attribuit. Quia p̄pter
possunt reddere suppositū verbo p̄sonali. vt iust⁹ florebit sicut liliū.
Nō p̄fessionis adiectiuū est. cui⁹ significatū attribuit pl̄ib⁹ sp̄cib⁹
r̄ nō vni certe sp̄ci. vt albus niger velox fortis r̄c. **S**ed adiectiuū ipurū
est. qd aliquo mō ē mobile p̄ diuersa ḡna. non tñ significās p̄ modū
adiacentis alteri. vt sunt p̄nomina primitiue speciei.

Sciendū tertio qd nomen substantiuū est dictio signifi
cans rem suā p̄ modum p̄ se stantis sicut hoc nomē lapis signifi cat
substantiā durā h̄ns esse p̄ se in rerū natura. Et hoc p̄nomē ego sig
nificat merā subam extra demonstratōz r̄ relationē. Sed in demon
stratōe significat subam singulārē p̄ modū subsistentis. Tñ illa dis
ctio dicit significare rem p̄ modū p̄ se stantis. q̄ ipam rem fecit in cōs
tū nō h̄z esse in alio. h̄ est in quā r̄ p̄ modū eētē distīcte ab alio.
Et sic noīa abstracta accidentiū dicunt substantiua. vt albedo nigre
do. iusticia. scitias r̄c. Et d̄ substantiū a p̄bo substō as are. qz sub
star accidentib⁹. Sed nomē adiectiuū est d̄o significās r̄ suā p̄ mos
dū adiacētis alteri. vt albus niger. Sicut meus significat p̄ modū
adiacentis alteri. s. possessori sic albus significat albedinē p̄ modū adia
centis alte rei. Tñ illa dictio d̄ significare p̄ modū adiacētis alteri
q̄ ipam rem significat in quā r̄ inheret alteri. s. rei p̄ se eētē. Quo
quidē adiectiuū p̄t esse duplex. s. absolutū r̄ respectiuū. Adiectiuū
absolutū siue finitū est qd fm se r̄ absolute informat suū substantiū.
vt hoc nomē adiectiuū albus informat h̄ nomē substantiū. s. h̄o vel
aliquō cōsimile. Sed adiectiuū respectiuū siue infinitū est qd scdm se
r̄ absolute nō informat suū substantiū. sed in ordine ad sua inferiora.
Et sunt signa distributiua vniuersalia distribuentia p̄ p̄tib⁹ sub
stantiis vel p̄ p̄tib⁹ integralib⁹. vt sunt omnis nullus quilibet.

Sciendum quarto qd adiectiuū adhuc ē duplex. s. prime
impositōis r̄ scde impositōis. Adiectiuū p̄me impositōis est qd signifi
cat rem suā p̄ modū adiacētis alteri h̄ns esse sine operatione intell
ctus. Vel sic. est qd attribuit substantiū p̄me impositōis. vt albus
niger scitias fortis clemēs p̄. qz congrue dicit albus h̄o. sed inco n̄
grue albus sylogism⁹ alba p̄positio. Sed adiectiuū scde impositōis est
qd significat suū significatū p̄ modum adiacētis alteri cum ope
ratione intellectiua. vt sylogisticus p̄poteticus. Similiter et aduer
so duplex est substantiuū. scz prime intentionis et secunde intenti
onis vnde substantiuū prime intentionis est qd significat rem suā
p̄ modum p̄ se stantis que res habet esse sine operatione intellectu.
Vel sic cuius significatū potest attribui adiectiuo p̄me impositōis

Antiquorum

tionis. hō vt asin⁹ vir aīal nigredo albedo zc. Sed substantiū se de
sentōis est qd significat rem suā p rōdū p se stans cum opatiōe in
tellect⁹. vt syllogism⁹ ppositio differētia gen⁹ spēs zc. Et quib⁹ dē
ctis p rō q nō quodlibet adiectiū pōt addi cuiuslibet substantiū. Nam
adiectiū se de impositōis nō pōt addi substantiū pme impositōis
Cuius rō est ista. qz illud adiectiū solū debet addi suo substantiū
nō qd specificat in forma z de pingit significatū sui substantiū. Sed
adiectiū se de impositōis nō pōt informare fcatū substantiū pme
impositōis. qz inco grue addit ei. Maior ē psciā dicens q adiecti
nū est inuentū ad specificandū suū substantiū. Minor pbat. qz adie
ctiū se de impositōis importat rem existentē in aīa. Substantiū
sūt pme impositōis ipoztat rem extra aīam. nō res in aīa nō pōt
informare z specificare rem extra aīam. Sūt ecōuerso substantiū se
cunde impositōis nō pōt addi adiectiū pme impositōis. p rōes rā
ctā. qz ppter oēs iste oīones sūt cōfēnde inco grue. vt aīal y poteritū.
cādū⁹ syllogism⁹ alba ppositio. Contra h ar. Tū h adiectiū bo
nus vt mal⁹ pme impositōis pōt addi substantiū se de ipositōis
etiā pme impōnis. qz p grue dī bon⁹ syllogism⁹ bon⁹ hō. q male dī
ctū est q adiectiū pme impōnis nō pōt addi substantiū se de iposi
tōis. Dīcēdū q nō est p rā p dīctā. qz quedā sunt adiectiua q pue
niūt tam reb⁹ in aīa qz etiam extra aīam. Et etiā reb⁹ spūalib⁹ z cor
palibus. vt sunt bon⁹ z malus. z talia pōt addi substantiū dīcē
tib⁹ rem in aīa z etiam substantiū dīcētib⁹ rem extra aīam. Et
sic hō dīcīf bonus bonitate morali. z syllogism⁹ dīcīf bonus boni
tate cōstructionis. qz cōstruīf a tribus terminis z duabus propo
sitionibus in debito modo z figura positus.

His presuppositis regu

la in se sic est intelligēda. qz in oī orōne simpliciter p grua. Adiectiū
casuale z adiectiue tantū voce z significatiōe simul. z suū substantiū
debent conuenire in tribus accidentibus grāmaticalibus p rālibus
adīnūcem nō reducibilibus.

Dicit p rāmo. In oī orōne simpliciter cō grua ppter oīō
nes figuratiue p gruas. in quib⁹ adiectiū z suū sub
stantiū disconueniunt in istis tribus accidentibus
vt p rā in ista vel cōsimili. vtrāqz for mose me iudice sunt venerande.
Et sūt in ista. Iohes z haterina sunt albi. que oīones z cōsimiles
admittunt ppter certam rationem excusantē. **Dicit** adiectiū
casuale ppter excludere adiectiū nō casuale. vt sunt aduerbia q
vere dīcunt adiectiua. z tū nō conueniunt cum constructibilibus
cum quibus cōstruunt in istis tribus accidentibus. qz nō sunt alī
cuius numeri generis vel casus. vt lego bene. **Dicit** tertio adie
ctiue tantum ppter adiectiū partitiue tantum. qd solum vult cō
struī.

A. 14

Antiquorum

volunt conuenire in casu est ista. qz egsus est dispositio sube. hoc est di
crionis significantis substantiā in ordine ad actū. sed adiectiuū non or
dinaf ad actū nisi p suum substantiū. q adiectiuū debet puenire cū
suo substantiū in casu. Et si res significata p ordōnem intelligitur
sub habitu dine obliquitatis. ita etiā accētia ipius ordōnis dicit intel
ligi sub eadē habitu dine obliquitatis. vt si res significata p substā
tiū z suum adiectiuū intelligat sub habitu dine obliquitatis. sub ea
dem habitu dine accidentia ordinis intelligant quapropter congrue
dicif dedit homini iusto panem.

Aduertendum ē circa pre

dicta. q ista tria accidentia respectiua. s. numerus genus z casus ad cō
uenientiā adiectiuū z substantiū requirunt sed non sufficiunt. Nam
ppter ea adhuc requirunt duo. Primum est q adiectiuū significet rē
suam p modum adiacentis alteri. i. rei significare p substantiū. qd
substantiū significat rem suam p modum p se stantis in ordine ad
rem significatā z p adiectiuū. quapropter iste ordōnes sunt incōgrue
vt albus syllogismus. candida positio. aial categoricū. qz ibi sig
nificatū adiectiuū pme ipositōis non pōt specificare informare z de
pingere rem significatā p adiectiuū scde ipositōis. Scdm est q sub
stantiū debet significare rem suā p modū specificabilis p rem sig
nificatā p adiectiuū. Et adiectiuū debet significare rem suam per
modū specificantis rem significatā p substantiū. Quapropter ista
ordō hō rationalis non est cōgrua. qz adiectiuū est inuentū ppter spe
specificare suum substantiū. Sed hic rōnalis non specificat suum sub
stantiū. qz homo est p se rationalis.

Contra regulam arguit pri

mo sic. q adiectiuū z suum substantiū volunt conuenire n quat
tuor accidentibz grammaticalibus. q male dictum est q volunt pueni
re tantū in tribz. Antecedens probat p florissam dicentē. quattuor
albus habet trina bina relatio pter. vbi p albus intelligit adiectiuū
cum suo substantiū. Dicendum q florissa psonam comprehendit
sub numero. qz fm pūscianum primo minoris. numerus z psona stz
accidentia sinuiga. i. coniugata. quia vbiqz reperitur vnum ibi re
peritur z reliquum z e conuerso. i. vbiqz deficit vnum ibi deficit z
reliquum. vt pter in verbis impersonalibus z in infinitis que numeris
z personis carent. Vel dicitur q non est semper necessarium adiec
tiuū. et substantiuū esse eiusdem persone. hoc maxime ve
rum est de adiectiuis voce tantum. vt est pronomen. vt ego Johā
nes curro. vbi ego et Johannes sunt eiusdem casus. diuersarum ra
tione personarum. etcetera. Patet ergo quomodo persona sub nu
mero comprehenditur.

Regule grāmaticales

Secūdo sic. **O**pposita ī diuersis subiectis n̄ repugnāt. **E**tia sequit̄ q̄ oppōita accidētia in diuersis dictionibz nō repugnāt. **E**tia adiectiuū sit generis feminini. z substantiuū generis masculini esset p̄grua pueniētia vt dicēdo alba vir. **A**necedēs pbaf. qz albedo soerats non repugnat nigredini ciceronis. qz opposita d̄nt inesse eidē susceptibili. **O**dm ad psequens. q̄ l̄ez opposita in diuersis subiectis nō repugnant. tñ accidentia opposita in diuersis dictionibz repugnāt. z hoc maxime vey est qñ iste dictiones p̄tinent ad vnā z eandē rem in numero si cur sunt in pposito adiectiuū z substantiuū accidens et suum subiectum representantia que faciunt idem in numero.

Tertio sic. **A**diectiuū z suū substantiuū differūt essentialiter. **E**t nō pueniūt in his tribus accidentibz. **A**necedens pbaf. qz adiectiuū z substantiuū habent diuersas dictiones essentialēs. vt p̄t̄ patuit. **E**t nō pueniunt. **E**tiam quecūqz differūt essentialiter z realiter. etiā differūt accidentaliter. sed adiectiuū z substantiuū sunt h̄mōi. **D**icendum est negādo p̄sequentiā q̄ nō pueniūt in tribz accidentibz grāmaticilibus. qz n̄ h̄il. p̄hibet ea que differunt essentialiter puenire in accidentibz cōibz puenire sicut nix z cristallus differūt essentialiter. z tñ pueniūt accidentaliter. s. in albedine. **S**ic etiā est de adiectiuo z substantiuo. q̄ differunt essentialiter z cōsequenter accidentaliter. zc.

Quarto sic. **I**lla est p̄grua duodeciz milia signati. z tñ adiectiuū z substantiuū disconueniunt in ḡne. **A**necedens pbaf. p̄ sc̄da pre. qz adiectiuū. s. signati est generis masculini. z substantiuum milia est generis neutri. **N**ec p̄t̄ excusari p̄ hoc q̄ antiquit̄ milia erat generis ois. **U**n̄ Petrus helie. **N**ō flectas mille. da pluraliter generis oē. qz tunc adiectiuū z substantiuū adhuc disconuenirent in genere. eo q̄ adiectiuū esset generis masculini. et substantiuū generis omnis. q̄ sunt diuersa genera. **D**icendū q̄ cōiter solet dici q̄ antiquit̄ milia erat generis ois z declinab̄ sic. **N**ominatio h̄ij z hec z hec milia. **G**enitiuo hoz z haz. z hoz milia. z sic de alijs. s̄m quaz considerationem ḡnis milia ponit in p̄dicta orōne sacre pagine. vñ Alexander. **I**n triplici ḡne n̄re numeralia noia pone. vñ qdā. **I**n triplice ḡne milia dicta fuere. **M**ilia signati. data pure p̄gruitati. **S**ed ad replicā d̄z q̄ non requirit̄ sp̄ adiectiuū z substantiuū esse eiusdē ḡnis totalis sed sufficit p̄t̄at̄. **D**eī d̄z q̄ h̄ adiectiuū signati restringit suum substantiuum. s. milia ad standum secum in eodem genere.

Quinto sic. **R**elatiuū z suū an̄s disconueniūt aliqñ ī casu z tñ h̄nt se sic adiectiuū z substantiuū. **E**tia adiectiuū z substantiuū p̄nt aliqñ disconuenire ī casu. an̄s notū ē. **S**z qd̄ relatiuū sit adiectiuū pbaf qz relatiuū ē sine thegreuma ī f̄cat̄ actū sine thegreumaticū. **N**ō sine thegreuma ē adiectiuū

Antiquorum

Tres relatiuū fecit p modū referētis sed modū referētis est modū
 adiacētis hoc est vna spēs modi adiacētis. Item relatiuū mouet
 p tria gēa z p tres tēminatōes. Gē adiectiū. Dōm negādo pñaz q
 relatiū z suū aīns hēant se sicut adiectiū z substātiū. qz si relatiū dele
 ret habere aliqd substātiū hoc erit p declinū suū aīcedētē qd secū cō
 uenire debeat in casu. vt dōo video ioānez q ioānes disputat. diligo
 petri cui? petri miserioz. Secō dōm q relatiuūz p̄sideratur dupli.
 Gno mō vt dicit actū referēdi z nō re relatā z hoc p̄tigit qū circa
 ipm exprimit cō declinū suū aīcedētis sicut status exemplificatum
 est. Alio mō considerat vt dicit rem relatā z p̄notat actum referēdi
 z sic relatiū capiēda est substātiū. hoc est tenet substantiue quādo
 circa ipm non exprimitur p̄ declinū suū aīcedētis. Sed p̄mo mō cō
 siderando ipm tenet adiectiue.

Hexo sic. Illa est cōgrua. diabolus est mille artifex z tam
 adiectiū z substātiūz discōueniūt in nūero. qd
 p̄bat. qz adiectiū mille est pl̄s nūeri. sed substā
 tiūz scz artifex est singularis nūeri ergo discōueniūt. Dōm qz mil
 le n̄ est adiectiū hui? nois artifex sed hoc totum mille artifex ē vnū
 nomē cōpositū figure ex duobz rectis cōpositum. ergo ibi nō est cōs
 tructio adiectiū z substātiū sed potius ibi ē p̄structio p̄bi substā
 tiū cū sibi casibus aī z post. Sicut dicit ad illaz vide vnū mille est
 vnūz nomen cōpositūz ex duobz rectis z est constructio trāsitiua

Septimo sic. Illa est cōgrua longa a. z tñ adiectiū
 z substātiū discōueniūt in gēe. qz adiec
 tiū scz longa est gēis femi. z substātiū
 scz a ē gēis neutri. vt p̄ pe. he. dicēte qz noia litteraz s̄ gēis neutri.
 vñ. Propa seu grece s̄ ligue siue latine Sūt neutri gēis nec idonea
 s̄ flexibz vllis. Dōm qz a nō est substātiū hui? adiecti lō ga. sed hz
 substātiū subintellectū. s̄. lra cū q̄ cōuenit in gēe Sicut dōm ad istaz
 adulter erit supand? vbi adulter nō est substātiū hui? nois supad?
 ex quo ibi adulter ponit materialiter z ois dco materialit̄ posita est
 gēis neutri. et ḡ habet ibi substātiūz subintellectūz. s̄. ille termin?
 lra. Similit̄ dicit ad istā inquis ē curta. Inquis illa dco est curta.
 id est correpta.

Octauo sic. Illa ē p̄grua. lis est de paupere regno. z tñ
 adiectiū z substātiū discōueniūt i gēe. Ḡ z c
 Aīns probat pro sēda p̄e. qz adiectiū est ge
 neris cōis p̄ regulā. z cōie nores z substātiū est gēis neutri. Dōm
 qz ipa ē cōgrua p̄ p̄ntez r̄laz Et ad p̄batōez d̄ qz licet paup sit gēis
 cōis indeclinādo. qm̄ eīpponitur duo articularia p̄nomia. vt hic z
 hec paup. tñ i p̄structōe ē gēis ois z ḡ d̄ alex. Pl̄bz ex istz neutra so
 sic. Illa est cōgrua. albi pede (clare videbis
 z tñ adiectiū et substātiū discōueniūt in casu. qz.

Nono adiectiū scz albi est nominatiu casus z substātiū

Regule grāmaticales

scz pedem est acti casus. ergo disconueniunt in casu. **D**icendum q non est contra regulam. quia regula intelligitur de orōne simplr cōgrua. sed ibi cōmittit sinodoche. ergo nō est cōtra. zc.

Decio sic. h ē adiectiū z substātiū Tauri mei et altilia mea s; occisa z tam adiectiū z substātiū disconueniunt in gñe qz adiectiū. s. occisa ē gñis neutri et sustantiuū. s. thauri ē gñis masculini. g. disconueniunt i gñe. **Q**dm qz aliqz dicit eunt. qz illa orō nō sit simplr cōgrua. sed figuratie p cōceptiōez genēz sed hoc nō ualeat. qz adiectiū in cōceptiōe genēz debet se cōformare in genere cū dōne cōcipiente et nō cū dōe cōcepta. qz dicit alexand qz masculinū genus cōcipit seim et neutruū nec retrouerte. g. h adiectiū nō d; cōuenire caz dōe cōcepta in genere. **Q**ua ppter dōz ē qz hic comittitur anthites habens fieri qñ accūs ponit pro accūs. scz nūer⁹ p nūero. gen⁹ p gñe sicut hic. **A**liqz ar dicit qz hic sit zeuma or dinando sic cōstructiua. altilia mea s; occisa et thauri mei et sic cōstructibile posterius assumptus disconuenit cū pōri in genere. **E**t sic ddm ē qz rglā intelligit de orōe simplr cōgrua et nō figuratie cōgrua.

Un decimo sic. **H**ic est adiectiū et substātiū. et tñ disconueniunt i nūero. s. duo ioānes qd pbat sic. adiectiū est plis nūeri et substātiūz scz ioānes est singularis nūeri ex quo est nomē ppter qd casret plurali numero. **Q**dm qz noia ppta possunt habere plales nūez quatuor modis. **P**rimo rōne euentus. vt si casualiter contingeret qz duo homines uocarentur hoc nomine ioānes uel catho tunc possimus de istis dicere isti sunt duo ioānes uel duo cathones ponendo hoc nomē ioānes in plurali numero. **S**ecdo noia ppta possunt habere plem nūez ppter similitudinē qualtratis corpalis. vt si s; duo homines fortiores alijs possim⁹ de istis dicere isti s; duo heciores. qz Hector fuit grecoz fortissimus. **T**ercio ppter similitudinē qlitatis intellectualis vt si sint duo homines sapientiores alijs hoib; de ipsis possimus dicere isti s; duo salomones ponendo hoc nomē salomō in plurale nūero ppter similitudinē qlitatis intellectualis. **Q**uarto rōne originis uel gñatōis. vt si theucer gñasset multos filios possimus de ipsis dicere. isti s; theuceri ponendo hoc nomē theucer in plis nūero si fiat istoz quoz p dicitoz rōe. tūc n̄ sumit. ppe s; sumit transumptiue siue similitudinarie p noie appellatio. **E**t sic p dicit orōnes sunt cōgrue p regulā adiectiū z substātiū. zc.

Secūda regula grā

Semata est ista. qz suppositum z appositū debent cōuenire in tribus accētib; grāmaticalibus. scz in numero in psona z in rectitudine casuali. **E**xceptū vt fortes disputat. **U**n⁹. **I**nter appo z suppo tria. **A**uenientia quero.

Antiquorum

Queritur Quotplex est personale? Quod est duplex
scilicet finiti modi et infiniti modi. Verbum persona
le finiti modi est cui in personalis proprietate
ex comparatione est personalis ad substantias determinatas extra apte ante.
Vel sic est quod participium ad substantiam extra apte ante cum inclinatione finita
est idem sibi et ut accipit progreditur ab ea. In quo quod describitur est: (quod partici-
pium ad substantiam extra a parte ante) eodem modo intelligendo sicut plus deum
est in diffinitione personalis in compositis. Et notatur (cum inclinatione finita) propter
excludere verbum personale infiniti modi quod participium ad substantiam extra apte
ante cum inclinatione infinita. Dicitur notatur (ut est idem sibi) quia verbum quod incli-
natum ad substantiam habet se ut accipit accipit ante et sub a facit idem in numero.
Et dicitur notatur (ut accipit progreditur ab ea) ad denotandum quod personale
finiti modi participium ad substantiam ut ab eo egreditur et non ut in ea refertur. **Sed**
personale infiniti modi est quod participium ad substantiam extra apte ante cum inclinatione
infinita ut est idem sibi et ut accipit in ea refertur. Ubi notatur dicitur (cum inclinatione
infinita) ad praesentiam personalis finiti modi quod participium ad substantiam cum inclina-
tione finita. Et dicitur notatur (ut accipit in ea refertur) per quod tangit suppositum personalis
personalis infiniti modi quod est actus quod est casus receptivus et productivus ac-
tus personalis transitivi ut me amare ubi accipit amandi incerto siue infinite participium
ad substantiam in determinatam importatam per actum in quo refertur accipit amandi.

Queritur Quot sunt conditiones quae requiruntur ad debitas
constructiones suppositi cum apposito. Respondeo
quod duodecim. Nam sex requiruntur ex parte suppo-
siti et sex ex parte appositivi. Primum requiritur ex parte appositivi modus signifi-
candi fluxus et fieri cui in supposito correspondet modus sciendi habere et
dicitur quia fluxus et fieri non poterit siue subiecto habet hoc est quod omnis motus
siue fluxus non potest fieri sine subiecto. Quia propter dicitur aristoteles in iiij.
philosophorum quod motus non est propter res hoc est sine termino a quo et termino
ad quem. modo verbum sciat per modum fluxus vel fieri ergo requiritur aliquid firmum
quod sustinet tale fluxum vel tale fieri. Secundo requiritur ex parte appositivi co-
positio quod nihil aliud est quam inclinatio accipit ad substantiam cui ex parte suppo-
siti correspondet modus per se sciat. quia appositivus habet suum significatum
in supposito ergo requiritur modum per se sciat siue fixitudinis quod sciat aliquid
quod firmum sustinet sciat appositivi. Tertio requiritur ex parte appositivi
modus sciendi ut ad alterum cui correspondet in supposito modus sciendi quod
est illud quod est alter. hoc est suppositivum dicitur sciat rem in ratione principij
ut quod est illud alterum. Quarto requiritur ex parte appositivi modus
per se sciat finitus vel infinitus cui ex parte suppositivi correspondet ea ut
si est verbum personale finiti modi requiritur notum pro supposito. Si autem est
verbum personale infiniti modi requiritur actum pro supposito ut in omni lege
re. Quinto requiritur ex parte appositivi numerus habet numerum sibi
proportionatum in supposito ut si suppositum sit singularis numeri tunc
etiam appositivum pariformis dicitur esse singularis numeri et converso nisi sit in
oratio figurata congrua vel in oratione figurativa admissa. Sexto

Regule grāmaticales

requiritur ex pte appositi persona habens personam sibi pportiona
tā in supposito. vt si suppositū est prime psonae scde vel tercie. appost
tus sū r dicit esse pme secunde vel tercie psonae et ecōuerso

His presuppositis ponit.

cōclusio responsalis regule. q̄ suppositū z appositū i oīoe simplr cō
grua volūt cōuenire in tribz accidētibz grāmicalibz. s. i. nūero i pso
na z in rectitudine casuali dūmō eis talia accētia cōueniāt. Que p̄clu
sio probat autoritate oīm grāmicoz in h̄ vnanimis p̄sentētūz q̄
suppositū z appositū volūt cōuenire in his tribz zc. Et h̄ p̄ sp̄ca
liter autoritate floriste dicēt. Personae casus nūeri h̄itudo notet. Si
discōueniūt admittit̄ aut prohibet. Cui p̄sonat dictū alexātri i secū
da sui pte. Vult intrāsitō rem supponere p̄bo. Dicebat notāt (i oīoe
simplr p̄grua) p̄pter oīoes siue p̄structōes figuratiue admittas. scz
euocatōem p̄ceptōz p̄sonaz. p̄l̄sim anth̄tesim siue alioecā z zeus
ma. In q̄bz oībz oīonibz figuratis suppositū z appositū discōueniūt
in his t̄bz accētibz grāmicalibz. Quia p̄f̄ regula intelligit̄ de oīone
simplr cōgrua. Postea dicebat (dūmō eis talia accētia cōueniūt) q̄
multa p̄nt eē supposita q̄ nō s̄t̄ alicui nūeri certi z certe p̄one. v̄l a
licui certi casus. vt p̄z in istis oīonibz. Agere ē agere. legere z nō in
telligere ē negligere. seruire deo ē laudabile. z sic de multis alijs dōz ē

Contrapredicta obicitur

p̄rio sic. Regula ista p̄supponit s̄m. q̄ ip̄a ē s̄ā. qz p̄supponit q̄ soluz
p̄bū p̄sonale vult h̄re n̄m p̄ supposito. mō h̄ ē s̄m. qd̄ p̄bat. qz p̄bū
ip̄sonale etiā h̄z n̄m pro supposito vt dicēdo via currit. ibi currit est
p̄buz ip̄sonale passiue vocis z h̄z n̄m pro supposito. qz sit p̄bū ip̄so
nale. p̄z qz curro est ḡnis neutri desinēs in o z nō p̄t accipere sup o. qz
si accipet r nō est h̄ latinū. vt curro curror nō d̄z. P̄dm̄ negado confes
quētiā. qz currit nō est ibi p̄bū ip̄sonale s̄z p̄sonale passiue vocis. Et
q̄n̄ d̄z t̄n̄ curro est p̄bū neutrale z nō p̄t accipere sup o v̄z ē i p̄ria z
sc̄da p̄sonis i p̄bo passiuo. t̄n̄ b̄n̄ recipit r in sc̄cia p̄sona qz s̄m. De. he.
Ab oībz p̄bis neutralibz actōez sc̄c̄tibz p̄nt deriuari p̄ba passia sc̄cie
p̄sonae. Dicebat (notāt actōez sc̄c̄tibz) p̄f̄ p̄ba neutralia q̄ sc̄c̄t̄ figu
rale dispōez. vt s̄t̄ sto sedeo a q̄bz nō deriuat̄ p̄ba p̄sonalia passiue vo
cis sc̄cie p̄sonae. S̄z q̄ est rō qz p̄ba neutralia nō p̄nt de se formare p̄ba
passiua p̄sonalia p̄me z sc̄de p̄sonae. D̄z qz iō. sicut natura nihil fa
cit frustra. ita z ars nihil facit frustra cū ars imitat̄ naturā. mō si ta
lia p̄ba neutralia facerēt de se passiuā in p̄mis z sc̄cis p̄sonis talia p̄
ba essent frustra. i. ad nihil vtilia. qz p̄ma p̄sona p̄t rez de se loq̄ntē
via at̄ de se n̄ p̄t loq̄ d̄dō ego curro cū sit res iaiata carēs loq̄la. S̄lt̄
sc̄da p̄sona p̄t rē ad quā p̄mo dirigit̄. s̄z frustra dirigeret̄ ad viāz h̄ ē

Antiquorum

ad istā rē q̄ nihil intelligit. q̄ nō dicit ad viā tu currens. Sed scia persona
fecit rem de qua fit sermo. modo inter primā et secundam personā bñ p̄ fieri
sermo de aliq̄ re siue illa sit aiara siue inaiara. quā p̄pter dicitur. De. he. q̄
ab oib; p̄b; neutralib; actōez scātib; descēdūt p̄ba personalia pas
siue vocis in tercijs personis. vt curritur laborat. &c.

Arguitur scdo. Illa est cōgrua sortes et plato currūt
et tñ suppositum et appositum discōueniūt
in numero qz suppositum scz sortes vlt̄ pla/
to est fr̄is nūeri. et appositum scz currunt est pl̄is nūeri. ergo discōue
niūt in nūero. Et nō p̄ dicit q̄ gemiatū singulare eq̄pollat nūero plu/
rali. qz singulare additū singulari facit ip̄m magis singulare. q̄ nō
equipollat plurali. Nō s̄ probat. qz bonū additum bono facit ip̄m
magis bonum. vt dicitur in topicis. ergo a simili singulare additum
singulari facit ip̄sum magis singulare. Item omne tale additum suo
tali facit ip̄suz magis tale quare ip̄suz magis est singulare. ergo nu/
merus singularis additus singulari facit ip̄sum magis singulare.
Item nihil dat quod non habet. s̄ nūer⁹ singularis nō habet nūerū
pl̄ales. q̄ nō dat ip̄m. Itē totū nihil aliud est q̄ sue partes sed h̄ pres
t̄ singularis nūeri. ergo et totū. Pro cui⁹ argumētū solutio ē aduertē
diz. q̄ q̄uis coiter dicitur i gramatica q̄ duo nri singularis copulari per
cōiunctiōem copulatiuā eq̄pollat vni pl̄i. tñ finalit̄ ē dōz q̄ copulatiū
p̄r cōsiderari dupl̄. Uno⁹ s̄ se et absolute i q̄tū duo nri singulares
copulātur ad inuicē nō i ordine ad vniū terciū et sic gemiatū singula
re nō equipollat nūero pl̄i. Alio⁹ cōsiderat illd̄ copulatiū nō fm se et
absolute s̄ q̄tū ad modū scādi in q̄tū isti duo nri sic copulati ordi/
nant ad vniū scādi. et sic gemiatū singulare p̄r eq̄pollere pl̄i. Et h̄ q̄
deez vep̄ ē q̄tū ad scādi. i. materialit̄ sed nūq̄ q̄tū ad modū scādi
id est formalit̄ sicut ostendūt autoritates. p̄ ista parte adduce

Arguitur tercio. Illa est cōgrua athene est pulchra ciuitas et tñ suppositū
et appositum discōueniūt in nūero. qz suppositum scz athene ē
pl̄is nūeri. et appositum. s̄ ē. est singularis nūeri. ergo. Dōz q̄
hoc nomē athene et q̄d̄liter nomen cōsimile h̄is f̄minatōem nomis
pl̄is nūeri cōsiderat dupl̄. Uno⁹ mō in q̄tū scādi locuz ciuitatis h̄ est
in q̄tū est p̄rium nomē ciuitatis sic est singularis nūeri. tūc oratio
est simpl̄ cōgrua. scz athene est pulchra ciuitas. Alio⁹ mō in q̄tū tale
nomen vel cōsimile scādi in multitudine hominū inhabitātiuz istum
locum ciuitatis et sic est pluralis nūeri. et tūc oratio est viciosa excusans
da tñ et admissa per figurā. q̄ dicitur antithesis ponendo nūc p̄ nūero.

Arguitur quarto. Illa est congrua. turba ruūt. et si
milit̄ ista. plurima turba strauerunt vesti
mēta. et tñ suppositū et appositū discōue/
niūt in nūero. qz suppositū. s̄. turba est singularis nūeri et appositum
scādi est pl̄is nūeri vel strauerunt. ergo contra regulam.

Quicquid q̄ regula intelligitur de oratione simpliciter cōgrua fm

Regule grāmaticales

vocem et significationem sive. **Sed** iste orationes et consimiles non sunt congrue simpliciter hoc est sine voce et significato simul. scilicet etiam sunt congrue significatione tantum. hoc est sine re significata. scilicet admittuntur per alioquin vel anthitesim. quod habet fieri quoniam unum accensum ponitur per reliquos sicut unum numerum per alioquin ponitur vel liquet in presentibus omnibus.

Quinto arguit. Illa est congrua quod in sacra pagina ponitur Sermones summi patris est meditatio iusti. Similiter illa oratio est congrua. **D**adara tua meditatio mea est. **E**t ista vestes (quas gerit) sordida lana fuit. et tamen suppositum et appositum discoueniunt in numero quod suppositum. scilicet sermones est plures numeri. **A**ppositum vero. scilicet est singularis numeri. **D**ominum est ad omnes istas orationes quod si appositum respicit suppositum singularis numeri tunc oratio erit simpliciter congrua. si autem appositum respicit suppositum plures numeri. tunc oratio erit incongrua quod incongruitas per anthitesim tollitur. **E**t anthitesim potest dici per altero positio. **N**am compositum ab anti quod est per et thetis positio. **A**lij vero per contra accipientes oblectum traferunt. ut olli per illi. **E**t hoc est quod vult alexander in secunda pre dicens. **U**bi diuersorum personarum rectis numerorum. **I**nterponatur vtrilibet associat. **U**bi alexander vult quod quoniam personarum personale mediat inter supposita diuersorum numerorum. tunc tale personarum potest uenire cum utroque numero sine exigentia congruitatis et sententie. **S**ed ratio qua potest fieri est idemitas nominis pluralis numeri cuius idempritate nominis feminis numeri quantum est ex parte fecerit quod specialiter patet in isto metro. **Q**uidam vestes (quas geritis) sordida lana fuit. ubi reprobat auit romanas mulieres de supfluitate vestium quod forma vestium erat bona. materia autem earum fuit vilis. ideo dicit sordida lana ac si vellet dicere res (quod est materia vestium) fuit sordida lana. **E**t sic admittitur ex parte materie. **E**t ex parte idempritate materie. **S**ed ratio quare oportet fieri est expressio sententie sub sermone metrico.

Sexto arguit. Illa est congrua **S**ermonem (quem vos audistis) habet verus. et tamen suppositum et appositum discoueniunt in reitu dicit casuali quod appositum scilicet habet vult habere nomen per supposito ex quo est personarum personale finitum modi per istam illam. **V**ult intrasitio. sed hic ratio habet nomen pro supposito sed accensum. **C**ontra regulam **D**ominum quod ista oratio non est simpliciter congrua sed admittitur per anthitesim ponendo casus. scilicet accensum per casus. per nomen. ut finonez pro finone. **E**t sicut dominum est ad illas orationes vultez (quod statuo) vestra est subducite naues. **S**icut lapidez (quem reprobauerunt edificantes) factus est in caput anguli.

Septimo arguit. Illa est congrua. **M**agister reuerende bibite et tamen suppositum et appositum discoueniunt in numero. **Q**uia nomen patet quod suppositum. scilicet magister reuerende est feminis numeri. appositum vero bibite est plures numeri. **D**ominum est quod magister reuerende non est suppositum huius personarum bibite. scilicet habet suppositum subintellectum in isto personarum bibite. quod sine personarum nomen minoris. **I**n omni personarum patet vel secunde persone certum itelligitur suppositum. et sic predicta oratio dat itelligere. istam magister reuerende vos bibite

Antiquorum

Octavo arguit. *I*sta est regula legere e agere. et tñ ap-
positū non hz nrm p supposito s; infinitū. s;
regulā. *D*icitur q̄uis p̄bū psonale nō habeat
nrm p supposito. hz tñ aliqd qd suplet vicē nri. qz infinitiūs p̄ciā/
pat modū scādi nri fm que pōt eē suppositū reale s; nō vocale. *U*n
duplex solet poni suppositū fm floristā. s. vocale et reale. *V*ocale est
dictio scās rē p modū p̄ncipij act⁹ dicibil de ea ueniēs cū appōito
i nūero i psona et i rectitudine casuali. vt hō equ⁹ aial et silia. s; sup-
positū reale ē qd fr rē p modū p̄ncipij act⁹ dicibil de ea. non tñ uen-
iēs cū appōito i p̄dict⁹ trib; accūtib; grāmalib; sic est infiniti⁹ q̄
p̄ ceter⁹ mōis p̄cedere suppo^m p̄bo p̄soli finiti mōi. cui⁹ rō ē ista
qz sic casus int̄ cetera accūa nois maxie disponit et accedit ad eē sup-
pōiti ex q̄ fm pe. he. casus ē dispō sube i ordie ad actū. sic silr mod⁹ fi-
nit⁹ i p̄bo maxie dispōit ad eē appōiti. p̄t suā finitā modalitatē. s;
ex opposito de rāto aliqd resedit a natura appōiti de quāto magis
accedit ad naturā suppositi. s; infiniti⁹ p̄t suā finitā modalitatē
et materialitatē recedit a natura appōiti et accedit ad naturā suppo-
siti rōe rei p̄bal i ip̄o noialit̄ itellecte. vt legere ē agere. i. act⁹ legēdi ē
agere. vt fm alios lectio ē actio. ita legere ē bo^m. i. act⁹ legēdi ē bon⁹

Terzia regula grāma:

*T*ercia est ista. q̄ relatm̄ sube et suū aūs volūt uenire i nūes
ro gñe et qñq; i psona et in casu. *E*x^m vt sois currit q̄ mo-
uet. *U*n floristā. *S*ūt gen⁹ i p̄mis nūer⁹ psona notāda
*N*ec conco: dare debent cum p̄ueniente.

*E*xempla *J*ohannes currit et ille mouetur.
*P*lato philosophatur quem video.
*A*lix venit ad troyam et idem pugnabat.

Pro apliori ist⁹ regule de

claratōe. sciēdum ē p̄. q̄ relatm̄ est duplex. s. logicale et grāmaticale.
*R*elatm̄ logicale ē cui⁹ h̄ ip̄m eē (qd ē) qdāmō ad aliō se h̄re qd rela-
tm̄ alio noie vocat̄ ad aliqd. et sic p̄t et fili⁹ dicūt̄ relatiā qz totū eē p̄is
est ad aliō qdāmō se h̄re. s. ad filiū et ecōuerso. *D*e q̄ relatiuo reglā n̄
intelligit̄. nec de ip̄o est ad p̄positū. *S*z relatm̄ grāmaticale fm p̄scia
nū p̄mo mōis ē aū late rei recor: datiuū. h̄ ē relatm̄ ē rememoratiū
rei aū late. i. p̄us dicte. vt sois currit q̄ mouet. vbi q̄ ē rememoratiū sor-
tis h̄ ē fac̄ sc̄daria noticiā de sorte. et sic relatio fm p̄scianū loco pal-
legato ē aū late rei recorda^o. *I*n q̄ qdē p̄dicta descriptōe relatiui (res-
cordatiū) p̄ponit̄ lo^o gñis. *A*ū (late rei) p̄sit̄ lo^o d̄re. qz p̄ h̄ relatm̄ d̄r
ab aūcedere qz relatm̄ fac̄ sc̄daria noticiā d̄ re aūty et ē sig^m exitatm̄
potētie p̄gnit̄ie ad faciēdū recor: datōz d̄ re de q̄ p̄t̄ metio ē facta p̄

B. s.

Regule grāmaticales

anō. **¶** Tādē (rei) vbi tāgē fecatū relati qz p h q' relatiū fac' rector' datōz est sig' rei de q' fac' rector' datōz. **¶** Relatiuoz aut est sube ali ud accūs. **¶** Sbe qdē. vt q' q' hō is su' ipē sui z ille. **¶** Accūs qdē vt tal' q' tant' q'nt'. **¶** Relatiū sube ē qd' refert rē p modū sube vt fortes currit q' mouet. albedo q' ē i p'iere. color q' ē i corpe. vbi relatiū. s. q' z q' refert suū anō p modū sube siue p modū subsistēs. z d' relatiū sube nō q' referat sub'az v' d' cōz f'cātē rē sub'ale. s. iō qz qd' d' refert siue suba siue accūs refert p modū sube siue p modū subsistēs. **¶** Relatiuū accūs ē. qd' refert rē suā p modū adiacēt' alii siue p modū dno miarōis. vt fois ē albu' z tal' ē plo. tal' ē pul'. qle ē mare. vbi relatiū. s. tale v' qle refert suū anō p modū adiacēt' alii siue p modū denoiari onis. z d' accūs n' ex eo qz referat' accūs. s. qz qd' d' refert p modū adiacēt' alii siue p modū denoiarōis refert. s. suū anō pur ih'creat v' adiacet' p'etie alii. **¶** Dico notāt' (p'etie) p' noia f'cātia accūs ab stactie siue p modū p se stāt' z n' alii adiacēt'. vt albedo nigredo for

Sciēdū accūs dupl'. **¶** P'io. qz relatiū sube refert eandē rem i nūero z p modū qd' qd'. z sic fac' relatiōnē psonalē. vt fortes currit q' mouet. **¶** Iar venit ad troiā z idēz pugnauit. vbi relatiuū sp' refert eadē rem i nūero. **¶** Tū relatiō psonal' ē illa in q' relatiū z anō supponit' p eadē rē i nūero. i. p eadē psona p d' cōib' idiuiduātib' idiuiduata. **¶** S' relatiū accūs ē qd' nō refert eadē rem i nūero s' i spē. qz vni z idē accūs i nūero nō p' cē i d' mēris subiect'. s. bñ i spē z sic facit relatiōz sim plicē. **¶** Tū relatiū sim plic' est qū relatiū nō refert eadē rem i nūero s' i spē. vt fortes ē albus z tal' est plo. vbi tal' refert eadē albedinē i spē s' nō i nūero. **¶** Et iō d' simplex relatiō. qz relatiū refert eadē rem i spē. mō spēs ē natura simplex z indissibil'. **¶** Secō d' n' qz relatiū sube capit suū gen' a d' cōe pcedēt'. vt video hoies q' est aial. Aliqñ tñ z ip'oze capit suū gen' a d' cōe seqñti. vt i semie tuo q' ē xps. **¶** Sed relatiū accūs capit suū gen' a d' cōe seqñti. vt tal' ē nil' qle ē mare. vbi h' relatiū qle cap'it suū gen' ab illa d' cōe. s. mare cū q' puenit i gñe. **¶** Nullū tale est deo sacrificiū. q'lis ē sal' aiāz. vbi q'lis puenit cū d' cōe seqñti i gñe aliqñ tñ s' ip'ozie trahit suū gen' a d' cōe pcedēt'. **¶** Tū horati' p' trefectēs m'āne sunt tales q'les equia vtera. vbi relatiuū qualis trahit suū genus a d' cōe pcedenti z non sequenti.

Sciēdū tertio. qz relatiū sube est duplex. s. y dēp'itatis z diuēritas. **¶** Relatiū sbe y dēp'itatis est qd' supponit' p eodem qd' refert. h' est qd' refert eandē rem i nūero z p eadē supponit'. vt fortes currit qui mouet. vbi h' relatiū q' refert forte z supponit' h' est fm intellectū accipit' p eodē forte i nūero. **¶** Et d' relatiū sube qz refert eandē rem i nūero per modū p se stāt'. z d' y dēp'itatis qz supponit' p eadē rē i nūero quaz refert. **¶** Qu' rō est qz relatiū sube refert suū anō s' b' n'āria vnitare q' p'

Antiquorum

Sed maxima unitas in suba est unitas numeralis. Relatiuum sube refert suum anis sub unitate numerali. Relatiuum diuersitatis est quod supponit per alio ab eo quod refert. ut sortes currit et alii disputat. ubi huiusmodi relatiuum alii refert sorte et tamen non supponit per eo sed per alio a sorte. ut sortes currit et alii disputat. id est sortes currit et alii a sorte disputat. Relatiuum autem sube ydepitatis vterius diuiditur in relatiuum sube reciproco et non reciproco. Relatiuum reciproco est quod refert subas agere sub modo paritatis ut socrates vidit se. ubi huiusmodi relatiuum reciproco. si se refert socrate quod est suba agens huiusmodi est principium actus videtur et ponit illa subas agere. si socrate sub modo patientis. quod reflectit actum videtur in illud idem suppositum a quo exiit. Et idem dicitur reciproco a sebo reciproco as are. quod idem est quod perere vel reflectere quod per qualiter oratione (in quo ponitur relatiuum reciproco) scilicet ibi reciproco quod nihil aliud est quam reuersio actus in idem principium a quo processit. Relatiuum sube non reciproco est quod non refert subas agere sub modo paritatis. ut quod ille ipse. Scias tamen quod relatiuum sube reciproco non potest diuidi in relatiuum reciproco sube diuersitatis. quod reciproco est circularis relatio. modo in circulo non est aliquid diuersitas sed ydepitatis ex quo ibi idem est principium et finis. Quapropter sequitur quod nullum habent relatiuum reciproco cum diuersitatis. sed omne tale est ydepitatis. Sic similiter etc.

Relatiuum accētis diuiditur in relatiuum accētis substantie ydepitatis et diuersitatis. Relatiuum accētis ydepitatis est quod refert idem accētis in specie per quod supponit cum suo antecedenti. ut sortes est albus et talis plures. ubi huiusmodi relatiuum talis refert albedine sorte in specie per quod supponit. Et dicitur relatiuum accētis quod refert suum anis per modum denotatis. id est per modum inherētis siue adiacētis alteri. Et dicitur ydepitatis quod supponit per eodem accidere in specie. Quis ratio est quod relatiuum accētis dicitur referre suum anis sub maxima unitate quod potest. Sed maxima unitas in accētis est unitas specificis. Relatiuum accētis vult referre suum anis sub tali unitate specificis. et non sub unitate numerali. quod unum et idem accētis in numero non potest esse in diuersis subiectis. Relatiuum accētis diuersitatis est quod supponit per alio accidere ab eo quod refert. ut iohannes est albus et alterius modi est plato. ubi hoc relatiuum. scilicet alterius modi refert eandem albedinem in specie. sed supponit per alia qualitate ab ea quod refert. et istis relatiuis non habent propria noia imposita. sed circumloquimur ea per hoc complexum alterius modi. alterius quantitatis. alterius qualitatis. ut iohannes est magnus et alterius quantitatis est petrus.

Sciendum quod anis est dictio faciens primam noticiam de re. ut homo currit qui mouet. ubi hec dicitur sed homo dicitur anis et facit primam noticiam de homine in ordine ad illud relatiuum scilicet qui. quod facit secundam noticiam de eodem. et illa noticia dicitur prima non simpliciter sed in comparatione ad relatiuum subsequens quod facit secundam noticiam. Et ideo dicitur anis a verbo antecedere est. quia antecedit. id est.

B q

Regule grāmaticales

preedit suū relatiū. et iō ipm relatiū nō hz locū i orōne nisi ei pcefferit
suū aūs vocalit̄ v̄l mēralit̄. **N**otant̄ (mēralit̄) qz fm p̄scianū p̄mo
minoris. **A**ūs nō sp̄ exp̄sse ponit̄. s̄z pōt̄ subintelligi relatio posito ex
p̄sse. vt venit cui? cā deest erigit̄ cui deuo. **A**mo cui? miserēs. mīa/
tur quē timeo. floret̄ q̄ docere. p̄ficio. **I**n q̄b̄ oib̄ orōib̄ ponit̄ relatiū
p̄ defectū sui aūt̄. et q̄ i oib̄ ist̄ orōnib̄ subaudiē d̄ n̄t̄is loco aūt̄.
Pōt̄ etiā aūs subintelligi i obliq̄ relatio ex̄t̄e i siti obliq̄. vt misereor
cui? miserēs. p̄co cui p̄cis. cui des videro. amor q̄ gaudeo. **I**n q̄b̄ us
orōnib̄ aūs subintelligit̄ in obliq̄. et sic ex p̄dictis p̄z q̄ aūs subintel
ligit̄ in relatio s̄z nō ecōuerso. **H** est ipm aūs b̄n̄ pōt̄ itelligi i relatio. s̄z
relatiū nō p̄t̄ itelligi i suo aūt̄e. **A**ut̄ rō ē. qz aūs h̄z se vt p̄t̄. ex q̄ fa
cit̄ p̄mā noticiā. relatiū aūt̄ h̄z se vt posteri? ex q̄ facit̄ sibi scōz no
ticiā. mō i posteriori b̄n̄ pōt̄ itelligi p̄us s̄z non ecōuerso. **A**lta rō est
qz p̄cati relatiū nō p̄t̄ itelligi sine p̄cato sui aūt̄e. p̄t̄ respectū quē re
latiū h̄z ad suū aūs. **S**ed p̄cati aūt̄e b̄n̄ pōt̄ itelligi sine p̄cato rela
tiū. vt possum itelligere p̄catū ist̄? orōnis hō currit̄ ab̄s p̄cato alre
r̄? orōnis. **S**z nōn possum itelligere p̄catū ist̄? orōnis (q̄ disputat̄)
ab̄s p̄cato sui aūt̄e. et q̄ aūs pōt̄ itelligi in relatio s̄z non ecōuerso.
v̄n̄ florista. **N**ulla relatiua des scire p̄ anteriora. **P**er q̄ relatiua das
re tu potes anteriora. et h̄ est v̄z nisi sit relatiū aūt̄e. qz fm p̄scianū
relatiua aūt̄is rō ne demōstrat̄is p̄t̄ itelligi in suis aūt̄ib̄ vt des
monstrato p̄gilio. talis fuit̄ homer? vbi subintelligit̄ quis est p̄gilio?
Sit̄ demōstrato nilo isto sumie. tale est mare qz subintelligit̄ qual
est nil? vbi relatiū subintelligit̄ i aūt̄e qd̄ solū sit qz relatiua accēt̄is
v̄n̄ significat̄ et aliō demōstrat̄. et sic rōne demōstrat̄is admittit̄ re
latiū itelligi in aūt̄e dēre. sed als nūq̄. **H**is p̄suppositis sit hec.

Cōclusio r̄n̄ sal. qz relatiū grāmaticale sube p̄ dēp̄rica
tis nō reciproci et suū aūs ambo casualia i
orōne simplr̄ p̄grua volūt̄ p̄uenire in nūero
ca ḡne et aliq̄ i p̄sona et i casu. **H**i p̄mo in regla (relatiū grāmatica
le) p̄pter excludere relet̄m logicale de q̄ regla nō itelligit̄. vt s̄z p̄t̄ fi
li? d̄n̄s fu? **H**i scdo (relatiū sube) p̄t̄ relatiū accēt̄is. qz nō op̄tet
relatiū accēt̄is p̄uenire cū suo aūt̄e in p̄dict̄is accēt̄ib̄. vt tunica ē m̄ḡ
et tale est scammū. talis est nilus quale ē mare. **D**icit̄ tertio (p̄ dēp̄rica
tis) qz nō op̄tet relatiū diuersitat̄ p̄uenire in nūero et in casu cū suo
aūt̄e: vt sonoz ali? vox ali? non vox. vbi relatiū diuersitat̄. s̄. ali? dis
cōuenit̄ in nūero et in casu cū suo aūt̄e. **D**icit̄ quarto nō reciproci. qz
nō op̄tet relatiū reciproci p̄uenire cū suo aūt̄e in p̄dict̄is accēt̄ib̄. vt
Johes diligit̄ se. **D**icit̄ q̄nto (ad suū aūs) p̄sillā vel p̄similē sp̄s ē
qd̄ p̄dicat̄ de pl̄ib̄ numero differentib̄. vbi h̄ relatiū qd̄ nō refer̄
ad aūs exp̄sse positi. s̄. sp̄s. sed ad aūs subintellectū. s̄. v̄l. vt sit sen
sus sp̄s est. s̄. v̄l. qd̄ p̄dicat̄ de pl̄ib̄. **S**imilit̄ ibi. rex est carnoti pas
trie q̄ p̄ualer̄ oi. vbi q̄ non refer̄ ad aūs exp̄sse positi sed subintel
lectū. s̄. ciuitatis vt sit sensus. rex est carnoti. s̄. in tal̄ ciuitate. que s̄z

Antiquorum

ciuitas pualet oi patrie. **D**e sexto (āb) casualia) p̄t excludere relati
ua nō casualia. de q̄b) regula nō itelligit. vt sois currit tatr̄ q̄lit plato.
De septio (in or̄de simplr̄ 2grua) p̄t illā 2 p̄simile. Est pia stirps
ielle quē xp̄m credim⁹ esse. **D**icit octauo (aliqui i p̄sona 2 i casu) ad
denotādū q̄ nō op̄ret relatiuū 2 suū aīis sp̄ eē eiusdē p̄sone 2 casus.
Nā hec est 2grua. ego sum quē vides. tu es studiosus quē diligo. et
tū ibi relatiū 2 suū aīis nō sunt eiusdē p̄sone nec eiusdē casus. qz aīis
s. ego ē p̄me p̄sone. 2 relatiū. s. quē ē tertie p̄sone. **ḡ** bñ dī in regula (ali
qn̄ in p̄sona 2 in casu) **E**t scias q̄ relatiū 2 suū aīcedēs sp̄ volūt ha
bere diuersa p̄ba. vel vnū verbū geminatū. vñ florista. **P**ecedēs 2
q̄ binis p̄bis vult iungi **D**iuersis. p̄bū vel det̄ eis geminatū. **I**n q̄
bus p̄bis vult q̄ relatiū 2 suū aīcedēs volunt p̄strui cum diuers
sis verbis. vel cum vno geminato. exemplū p̄mi vt soites currit qui
mouet. **r**emplū sc̄di. vt ego sum qui sum 2c

Simo sic p̄tra regulā. ista est 2grua. est locus carcere q̄b
nullianū appellat. 2 tū relatiū 2 suū aīis discōueniūt in ḡne
Assumptū p̄ p̄ma p̄te p̄bat. qz illā oīonē ponit **S**aluste
poeta in cathelinario. **ḡ** est 2grua. **T**enet p̄na qz oīs sermo poetic⁹
sermo sapiētis. mō sapiētis nō est mentiri p̄mo **d**enchor. **ḡ** sermo
poetic⁹ ē verus. 2 p̄ p̄ns 2gruus. **S**ed assumptū p̄ sc̄da p̄te p̄bat
qz aīis est ḡnis masculini. s. locus. 2 relatiū. s. quod est gener⁹ neu
tri. **ḡ** discōueniūt in genere. **ḡ** d̄m q̄ regula itelligit de oīone
simplr̄ cōgrua. mō p̄ns or̄o non est simplr̄ 2grua sed figuratiue. s. p̄
aliotheca. **S**c̄do dicit q̄ admittit p̄ vnam regulā floriste 2 alexādrī
s. quādo cūqz ponit relatiū inter casus diuersoz gener⁹. q̄ significāt
eandē rem. s. p̄tinet ad eandē rem. tunc relatiū debet p̄uenire cū dis
cr̄ione sequēti vel p̄cedēti fm̄ exigentiā 2gruitatis. 2 sic in p̄posito
lz̄ illud relatiū (q̄d) nō p̄uenit cū dictioē p̄cedēte. tū p̄uenit cum dis
cr̄ioē sequēte in ḡne. **E**t s̄lt̄ d̄m est de istis. p̄clarū est op̄ ciceronis. q̄
catho maior appellat. s̄lt̄. semen qui deus. vñ florista. **S**i substanti
uū duplex referat ad vnum. **I**n vario genere q̄ confirmat vtriqz.
In medio positū sic mobile dico locandum. vt rosa est pulcherrim⁹
vel pulcherrima florum.

Sc̄do illa est 2grua quātitat⁹ aliud p̄tinuū aliud discretuz.
2 tū relatiū 2 suū aīis discōueniūt in ḡne. **ḡ** 2c. **A**īis p̄batur
qz aīis. s. quātitatis est ḡnis feminini. 2 relatiū. s. aliud ē ge
neris nentri. 2 etiā discōueniūt i casu. **ḡ** d̄m q̄ ip̄a est oīo simplr̄
2grua. 2 quātitatis nō est aīis huius relatiū aliud. sed hz aīis sub
intellectū. s. gener⁹. qz oīo v3 tū. gener⁹ quātitatis aliud genus ē p̄ti
nuū 2 aliud gen⁹ est discretū. **S**c̄do dī q̄ admittit p̄ vna regulā p̄s
tri helle. **Q**uēcūqz totū diuisū ponit i singlari m̄cro. 2 fit p̄cio p̄ re
bus inaiat⁹ siue inensat⁹. tūc relatiū referēs illud diuisū i singlari
m̄cro d̄z p̄li neutro ḡne. s. q̄titat⁹ ē totū potestatiū positū in sing

B iij

Regule grāmaticales

gulari numero. z relatiuū referēs ipm ponit in neutro genere.

¶ Tercō. ista ē p̄grua. p̄ga tua z bacul⁹ tu⁹ ip̄a me p̄solata s̄t⁹ z tū relatiū z suū aūs discō nemiūt i nūero z i gñe. q̄ aūs est singularis numeri. relatiūum autem. sc̄z ip̄a est p̄salis nūmeri. Dm̄ q̄ ista nō ē simplr̄ p̄grua s̄z admittit p̄ aliothecā. S̄z s̄t⁹ due rōes exculātes illā i p̄rietatē. s̄. rō q̄ pōt fieri. z ē q̄ relatiū plis nūeri referat ad plāritatē antecedētū. q̄ pliras videt̄ corri dere nūero pl̄. et est y dēp̄ritas relatiūi cū suo aūtē. S̄z rō q̄re optet fieri ē exp̄ssio snie sub breuilo q̄o. q̄z psalmista voluit designare q̄ eq̄lit̄ eēt p̄solat⁹ p̄ p̄gā. h̄ ē p̄ correctōz diuinā. q̄ p̄ p̄gā intelligit̄. z p̄ baculū. i. p̄ misericordīā. q̄ p̄ baculū intelligit̄. z iō posuit ip̄a i neutro gñe i pl̄ nūero. a d denorādū q̄ eq̄lit̄ gaudebat d̄ correctō z misericordīa. **¶** Secdo d̄z q̄ ista orō admittit p̄ ynā reglāz q̄ cōiter vtunt̄ poete. z s̄t⁹ Restro. i dicitis suis vicz. Qñcūq̄ ponit̄ aliq̄d̄ p̄iunctū ex v̄iuerlis generibus in nūero singulari. tūc relatiū referēs illud p̄iunctū d̄z pōi i neutro genere. q̄z neutz gen⁹ ē gen⁹ eēntie nō determinās v̄l respiciēs certuz z determinatū suppositū. z sic d̄z fieri relatio ad aliq̄d̄ cōe trāscēdēs. s̄. ad h̄ nomē ens v̄l ad aliq̄d̄ h̄mōi. vt sit sensus p̄ga tua z baculus tuus ip̄a. s̄. entia z nō alta sunt me p̄solata. hoc est virga tua z baculus tuus sunt entia que sunt me consolata.

¶ Quarto ex reglā seq̄ret̄ q̄ illa eēt p̄grua. virgūi viuis i me/ moria q̄ scripsisti buccolā. quā orōez ponit̄ p̄scian⁹ p̄m o m̄i noris. s̄z h̄ ē flm̄. q̄z p̄m p̄scianū loco p̄allegato. q̄uis ad ceteros casus fiat relatiō ad v̄m̄ tū relatiō neq̄q̄z pōt fieri. q̄z relatiū caret v̄rō. **¶** Sc̄iā p̄m floristā. Nō sit p̄ q̄ntū directā relatiō casū. **¶** D̄z q̄ p̄scian⁹ i p̄dicā p̄pōne capit̄ illā p̄pōez ad p̄p. vicz q̄ p̄ v̄m̄ nō pōt relatiō fieri. s̄z bñ ad v̄m̄. **¶** Secdo d̄z q̄ ibi nō sit relatiō ad illū v̄m̄ for malr̄ positū. s̄. p̄gūi. s̄z ad n̄m̄. p̄noiale subintellectū i illo p̄bo sc̄de p̄so. s̄. i. viuis. **¶** Tertio d̄z q̄ l̄z p̄ v̄m̄ nō p̄t fieri relatiō directā tū bñ relatiō idirectā. Qñ relatiō directā ē qñ relatiū z suū aūs s̄t⁹ eiusdē cas⁹ vt fortes currit q̄ mouet̄. S̄z idirectā ē qñ relatiū z aūs nō sūt eiusdem casus. vt o aqua benedic d̄no que extat̄ super celos.

¶ Quico ista admittit̄ p̄grua. x̄ps nat⁹ ē in bethlehē. q̄d̄ in p̄p̄ rat̄ dom⁹ pacis. **¶** S̄t⁹ vestis ē nō. q̄d̄ d̄z a p̄bo vestio is ire. si milit̄ de⁹ dat aureolā q̄d̄ nomē h̄t̄ ab auro. vbi relatiū z suū aūs discōueniūt in gñe. **¶** Dm̄ ē q̄ iste orō nes z p̄siles s̄t⁹ de rigore p̄boz incongrue. si relatiū referat ad aūs formalit̄ positū. tū p̄nt̄ admitti p̄grue p̄ subintellectōz dicēdo x̄ps est nat⁹ in bethlehem q̄d̄. s̄. nomen bethlehē interpretat̄ dom⁹ pacis. **¶** S̄t⁹ vestis est pulchra q̄d̄. s̄. nomen vestis deriuat̄ a vestio is ire. **¶** S̄t⁹ deus dat aureolā q̄d̄. s̄. nomen aureola deriuat̄ ab auro. **¶** Qñ admittunt̄ q̄z aūs includit̄ duo. s̄. vocē z significatiōe. z sic relatiū referat̄ aūs solum pro voce. z nō p̄ significatiōe p̄maria. z illa est ratio qua pōt fieri. **¶** S̄t⁹ rō q̄re optet fieri. est breuitas sermonis zc.

Antiquorum

Sexto illa ē p̄grua. lucē tuā z veritatē tuā ip̄a me deduxere z tñ relatiū z suū añs discōueniūt in genere. Añs p̄bať. qz añs ē añs. s. lucē tuā est generis feminini singularis nūeri. z relatiū s. ip̄a est gñis neutri. s. discōueniūt. **O**dm q̄ ip̄a non est simplr p̄grua. sed figuratiue. Admittit em̄ p̄ antithesim ponēdo gen⁹ p̄ genere. s. ip̄a. p̄ ip̄se. Secūdo dicit q̄ refert ad añs non formalit̄ positū sed subintellectū. s. entia dicendo. emittre lucē tuā z veritatē tuam ip̄a se z entia deduxerunt me.

Septio. illa ē p̄grua. i pace in idip̄m dormiā z requiescā. et tñ relatiū z suū añs discōueniūt in gñe. Añs p̄bať. qz añs ē gñis feminini. s. pace. z relatiū. s. in idip̄m ē gñis neutri. **O**dm q̄ si relatiū. s. in idip̄m refert ad añs formalit̄ positū tunc oīo est simpliciter in eo grua. s. autēz refert ad añs subintellectū. s. xpm̄ tñc oīo ē p̄grua. z sensus est dormiā in pace. s. grē. z requiescā in idip̄m. s. xpm̄ q̄ est p̄x glorie. z sic admittit rōne subintellectionis accusatiū hui⁹ se z xpm̄. Alij vero dicunt q̄ in idip̄m sit aduerbium temp̄is vl̄ cons̄gregandi vel qualitatis. z valet tantum sicut eternaliter. z fm̄ hoc non esset ibi relatiū z suum añcedēs. z vt sic non oportet ea conuenire in predictis accidentibus.

Octauo. ista est p̄grua. tēpus (qui sunt) in eodem continet actus. z tñ relatiū z suum añcedēs discōueniūt in genere. qz añs. s. tēps est gñis neutri. z relatiū. s. q̄ ē gñis masculini. **O**dm q̄ tēpus nō est añs hui⁹ relatiū q̄. sed actus vt tempus continet actus. qui. s. actus sunt in eodem tempore.

Quarta regula gram-

Matematicalis ē ista demonstratiū z suū demonstrabile de hōcōuenire in numero in genere z in casu. **E**xemplū. vt ille hō. illa mulier. illud animal. vñ? **A**diectiua velut substantiuis sociantur. Sic demonstratiua demonstratis iungere debet. **R**ō regule est ista. qz demonstratiū z suū demonstrabile hñt se sicut adiectiū z substantiū. que volunt conuenire in his tribus accidentibus. **E**tia de demonstratiū z demonstratū volūt puenire in his tribus. **T**enet p̄na. qz vbiq̄ est demonstratiū z suū demonstrabile ibi est adiectiū z substantiū. sed non e conuerso. z sic ista regula habet se ad regulam adiectiui z substantiui. sicut pars ad totum.

Sciēdū **P**rimo q̄ demonstratiū ē dictio scās rē p̄ quā fit dem̄stratio. vel est dictio scās suū significatū p̄ modū demonstratis alterum. vt ille homo. ibi demonstratiū se z ille est dictio p̄ quā fit dem̄stratio. id est dictio significās suū significatū p̄ modū demonstratis alterum. se z suū demonstratū. **N**ota q̄ demonstratiū est duplex. se z casuale z n̄ casuale. **C**asuale ē qd̄ hz casū. p̄ acc̄te. **E**t tale ē dupl̄ casū

Regule grāmaticales

et noīale et pnoīale. Noīale. vt alrāt? et silia. Pnoīale vt ego tu ille ipse iste h? et isme? tu? su? nō? et vi. S; demonstratō nō casuale est. qd nō hz casum p accīte. vt s; aduerbia demonstratia loci. vt hibi il luc istuc. et silia. Et silr aduerbia demonstratia. vt en ecce. Et silr etiā aduerbia qūitar? et quāitar?. vt talit? quātū et silia. de quib; oib; des mōstratiuis nō casualib; nō intelligit? regla. S; demonstrabile ē dco fca s re ad demonstrādū aprā. vt ille hō currit. vbi ille ē demfātū. et hō est demonstrabile. i. fca s re q apra nata ē d mōstrari. v l q actualit? demonstrat. et silia demonstrabilia s; equ? asin? aial leo alredo color et c. S; demonstratio ē rei subiecte ocul. v l tāq; subiecte ocul certa re p sntatio. vbi (representatio) ponit loco gūis. q; ois demonstratio ē re p sntatio alicui? rei. Dicit? p n r (rei subiecte oculis vel tāq; subiecte ocul) vbi tangit potētia cognitiua. cui fit demonstratio. Nam in omī demonstratiōe res demonstrata p sntat? oculo corpali. sicut fit in demonstratiōe psonali rei visibilis. Vel res demonstrata p sntat? oculo intellectuāli. sic ptingit in demonstratiōe impsonali. S; rē duplex est demonstratio. s. ad sensum et ad intellectū. Demonstratio ad sensum ē qn demonstratiū et demonstrabile accipiunt? p eadē rei nūero. vt ille currit demonstrādo fctz. vbi demonstratiū. s. ille et res demonstrata. s. petr? accipiunt? p eadē re in nūero. Et d; (demonstratio ad sensū) q; p ea demonstrat? res. q solo sensu visus pcipiunt. Demonstratio ad intellectū est qn demonstratū et demonstrabile nō accipiunt? p eadē rei nūero. vt dicit? d rāt? est socrates. demonstrādo aliu hoīem q est eiusdē quāitar? cū socrate. Et d; demonstratio ad intellectū. q; ē solū rei intelligibilis. i. p eā demfāt? res q intellectu pcipiuntur.

S r mōstratio ad intellectū. Tener? p n a. q; nō videt? rō diuersitatis. Dm breuit? negādo p n a. q; aliq; ē demonstratio ad intellectū. q demfatio obijct? potētie cognitiue siue cognoscitiue. Sed fm Arist? de aia duplex ē potētia cognoscitiua. s. p sntia et intellectia. siue flus et intellect? et sic demonstratio v l res demonstrata obijctur flui. ita etiā p obijct? intellectui. Et q d m ē q; h; demonstratio ē duplex. n tū relatō ē duplex. q; relatū ē añ late rei recor datū mō res añ lata. i. pus dicta absēs ē. mō illd qd nō ē p n s nō p r sensu pcipi. s; solo intellectu. q; sens? nō pcipit? suū obiectū nisi i p n a rei sensibil. s; solo duplex ē demonstratio. s. ad sensū et ad intellectū. et nō relatō. Alio at mō diuidit? demonstratio i psonalē et simplicē. Demonstratio psonalis ē qn demfātū et suū demfabile accipiunt? p eadē rei nūero. i. qn idē intelligit? p demfātū. qd demfabat? p n a l r ad oculū. vt ille currit demonstrādo socratē curritē. vbi demfātū. s. ille. et demfabile. s. socrates accipiunt? p eadē re i nūero. S; demfatio simplicē ē qn demfātū et suū demfabile nō accipiunt? p eadē rei nūero. s; p eadē re i spē. vt sacerdos ē in psecratiōe sal. Olize? misit te aqs. vbi p sbit? v l sacerdos non vult designare idē sal in numero. s; idē sal in spē. i. in natura cōmuni

[Faint handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.]

[Small handwritten word or mark.]

[Handwritten text with a large decorative initial 'S' or 'B'.]

[Handwritten text.]

[Handwritten text.]

[Handwritten text with a large decorative initial 'S' or 'B'.]

[Handwritten text.]

[Faint handwritten text at the bottom of the page.]

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com

VeriColor Selector Standard - Euroskala Offset

1		A	
2		B	
3		C	
4		D	
5		E	
6		F	5
7		G	
8		H	
9		I	
10		J	
11		K	10
12		L	
13		M	
14		N	
15		Focus	
16		O Balance	15
17			
18		Q	
19		R	
W		S	
X		T	
Y		U	
Z		V	20 cm